

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Kerkstraat 56a (Damme, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2019J285
Februari 2020

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Bart Bot

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2020

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese.....	8
1.3	Gemotiveerd advies.....	9
1.4	Conclusie	9
2	Bibliografie.....	10

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van het kadasternummer (Bron: Geopunt).....	7
---	---

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	6
--	---

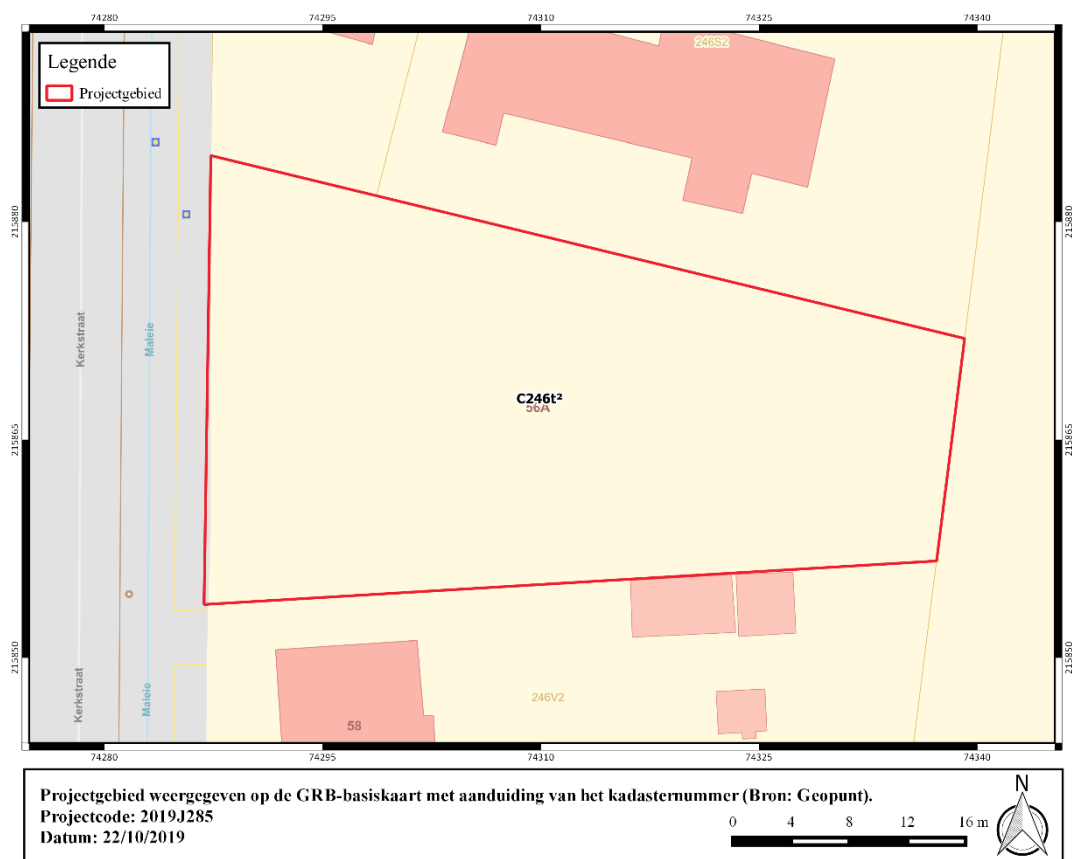

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Pascal De Lodder – Carrina Verriest Nieuwenhovedreef 27 8490 Varsenare	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Ruben Willaert Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Damme
	Deelgemeente	/
	Postcode	8340
	Adres	Kerkstraat 56a 8340 Damme
	Toponiem	Kerkstraat 56a
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 74274 Y _{min} = 215844 X _{max} = 74345 Y _{max} = 215893
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Damme, Afdeling 1, Sectie C, nr. 246t ² Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van het kadasternummer (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een eengezinswoning aan de Kerkstraat in Damme. Het terrein is gelegen binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern en de totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 1186 m². Bijgevolg is de opmaak van een archeologienota noodzakelijk.

Landschappelijk is het projectgebied gelegen binnen de kustpolders, precies ten zuiden van de historische stadskern van Damme. Het terrein situeert zich op een hoogte van 3.1 tot 3.8 m TAW. Het microreliëf doet reeds een zekere mate van antropogene invloed vermoeden. Precies ten westen van het projectgebied loopt de Male Leie, die is aangelegd onder auspiciën van Margaretha van Constantinopel in 1269. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het plangebied een toplaag weer van fluviatiele afzettingen van het Holoceen tot mogelijk Tardiglaciaal, die rust op eolisch sediment van het laat-Pleistoceen. Hieronder worden er achtereenvolgens fluviatiele- en getijdenafzettingen aangetroffen op een basis van fluviatiele afzettingen van het Pleistoceen. De bodemkaart geeft ter hoogte van het plangebied een sterk verstoorde bodem weer. Ten zuiden van het plangebied komen Pleistocene gronden voor die overdekt zijn door gebroken poldermateriaal.

Tot de middeleeuwen was het gebied van Damme gelegen in een nat gebied dat door een netwerk van geulen was doorweven. Door bedijking werd het gebied van Brugge vanaf de middeleeuwen geschikt voor landbouw en permanente bewoning. De Dam, die dateert van voor 1180, was een dijk die het Zwin afsloot. Het tracé komt overeen met het noordelijk segment van de huidige Kerkstraat. Langsheen de landzijde van de dam kwam een kleine (vissers)nederzetting tot ontwikkeling die zou uitgroeien tot het latere Damme. Reeds in 1180 kreeg de stad de stadsrechten toegekend door Filips van den Elzas. Dankzij de grote haven die zich aan de zeezijde van de dam bevond, beleefde Damme reeds in de 13^e eeuw haar grootste bloeiperiode. Door de economische en demografische groei barstte de oorspronkelijke nederzetting uit haar voegen en werden de omliggende schorregronden door middel van indijking bouwrijp gemaakt. De eerste versterkingen van de stad dateren uit het eind van de 13^e eeuw. De tweede stadsomwalling volgde in 1388. Vanaf de 14^e eeuw kent Damme een periode van economische en demografische terugval, maar in de eerste eeuwen na de middeleeuwen wint de stad opnieuw aan belang. Gedurende de Tachtigjarige Oorlog wordt Damme uitgebouwd tot Spaanse garnizoenstad en wordt een gebastioneerde verdedigingsgordelaangelegd naar ontwerp van Flamaen.

De Deventerkaart karteert het plangebied ten westen van de Sint-Katarinakerk, die dateert uit de 12^e eeuw. Het plangebied situeert zich binnen de stadsomwalling van het eind van de 13^e eeuw, maar buiten de Bourgondische stadsomwalling van 1388. Op een plan van J-A Laurent uit 1760 is te zien dat het projectgebied gelegen is ter hoogte van een gracht langsheen de westzijde van een demi-lune. Ook de 19^e-eeuwse cartografische indicatoren karteren het plangebied ter hoogte van een gracht. Op de topografische kaarten van 1884 en 1917 is deze gracht niet langer aanwezig. Zowel voornoemde topografische kaarten als de orthofotosequentie geven geen bebouwing weer binnen de projectgrenzen.

Gelet op de ligging van het plangebied ter hoogte van een 17^e-eeuwse gracht zijn ter hoogte van de geplande werken 7 landschappelijke boringen uitgevoerd. Boringen 1 t.e.m. 7 toonden aan dat het plangebied zich ter hoogte van de opgevuld 17de eeuwse gracht bevindt.

Binnen of precies ten oosten van het plangebied is in het verleden reeds onderzoek gebeurd. Van dit onderzoek zijn geen plannen of rapporten bewaard, waardoor de onderzoekszone onmogelijk te lokaliseren is. Bij het onderzoek zijn sporen aangetroffen van de 13^e-eeuwse

Katharinakerk. Verder wijzen gekende archeologische waarden in de omgeving op menselijke aanwezigheid vanaf de middeleeuwen.

Concreet is er ter hoogte van het plangebied een verhoogde verwachting naar sporen van bewoning vanaf de volle middeleeuwen. Rekening houdende echter met de ligging ter hoogte van een 17-eeuwse gracht, wat wordt bevestigd door landschappelijke boringen, wordt verder onderzoek als weinig zinvol beschouwd.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande werken aan de Kerkstraat in Damme worden geen verdere onderzoeksdaten aanbevolen. De aanleg van de verdedigingsstructuren in de 17de – 18de eeuw zullen vermoedelijk potentieel aanwezige sporen uit de middeleeuwen vernietigd hebben. Uit het historisch kaartmateriaal blijkt dat de gracht opgevuld werd in vermoedelijk de tweede helft van de 19de eeuw. Er moet dus rekening gehouden worden met vrij diepe opvullingen met subrecent materiaal. Omwille van dit gegeven zijn 7 landschappelijke boringen uitgevoerd. Uit deze boringen bleek dat de bodem ter hoogte van de geplande werken bestaat uit een antropogeen opvullingspakket van de stadsgracht.

Dergelijke grachtstructuren worden bij voorkeur onderzocht door een brede en vrij diep aangelegde sleuf. Enkel in het noorden van het plangebied verstoren de werken de bodem tot op een diepte waarbij deze verdedigingstructuren onderzocht kunnen worden. Deze zone is echter ruimtelijk vrij klein. Voor wat betreft de rest van het plangebied (verstoring tot -50cm, -80cm en -90cm) zijn de geplande werken te ondiep om de potentieel aanwezige structuren te onderzoeken. Dit zorgt dat het potentieel op kenniswinst voor wat betreft het plangebied vrij laag is.

De uitvoerder van de geplande werken dient zich echter bewust te zijn van de archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.1.4 van het huidige decreet betreffende het onroerend erfgoed.

1.4 Conclusie

De opdrachtgever plant de realisatie van een eengezinswoning aan de Kerkstraat te Damme. Op basis van cartografische bronnen en controleboringen kan uitgegaan worden van een verstoord bodemarchief waardoor bijkomende onderzoeksdaten niet langer zinvol kunnen zijn.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2020

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.